

О. С. Абрамова, канд. екон. наук, доц. (ХННІ ДВНЗ «УБС», Харків)
П. В. Макогон, студ. (ХННІ ДВНЗ «УБС», Харків)

ДЕНЬ ПОДАТКОВОЇ СВОБОДИ В УКРАЇНІ

Соціально-економічні перспективи будь-якої сучасної країни тісно пов'язані з можливістю економічного розвитку людини та підприємництва. Названі суб'єкти є платниками податків і зборів, а отже джерелом поповнення державного бюджету, тож, підтримка суб'єктів господарювання має бути важливим завданням державної економічної політики. Оптимальний рівень податкового навантаження є важливим чинником для забезпечення динаміки ділової активності, розвитку виробництва та економіки в цілому, а також соціально-політичної стабільності країни. Одним із способів визначення податкового навантаження є розрахунок Дня податкової свободи.

День податкової свободи – абстрактний економічний показник, який вказує на те, скільки днів в році буде потрібно середньостатистичному працівнику провести на своєму робочому місці, щоб отриманої їм плати за цей період вистачило на повну оплату податкових зобов'язань за вказаний рік. Розрахунок показників фіскальної свободи дозволяє державі зробити висновки про рівень податкового тягара і прийняти рішення про оптимізацію податків, а суб'єктам господарювання дає можливість оцінити ступінь підпорядкованості державі.

Цей показник розраховують і публікують в багатьох країнах світу: в Канаді – Fraser Institute; в Великобританії – Adam Smith Institute; в Німеччині – Bund der Steuerzahler; в Болгарії – Institute for Market Economics; в Чехії – Liberalni Institute. У Канаді день податкової свободи визначає Інститут Фрейзера і з точки зору його аналітиків це дата, коли пересічна канадська родина заробить достатньо коштів, щоб оплатити свої зобов'язання перед бюджетом, і почне заробляти на власні потреби. Як правило, день податкової свободи розраховується за формулою:

$$D = (V/P) \times 365, \quad (1)$$

де D – День податкової свободи, днів, V - сума надходжень податків і зборів; P – валовий внутрішній продукт.

Потім отриманий результат у днях відрховується від першого січня, щоб дізнатися, на яку саме дату року припадає день податкової

свободи [1]. Однак слід відмітити, що при розрахунку дати дня податкової свободи Інститут бере до уваги тільки сумарний розмір зібраних за рік в країні податкових платежів і виключає з розрахунку величину бюджетного дефіциту і розміри державних запозичень. Але якщо до уваги будуть прийняті і ці чинники, то день податкової свободи значно віддалиться від 01 січня.

За наявними даними Державної Фіскальної Служби України за останні роки також можливо провести аналогічні розрахунки та з'ясувати дати Днів податкової свободи і Україні. Відповідно до звітів про роботу ДФС [2] за 2016 р. до зведеного бюджету України надійшло 758,5 млрд. грн., за 2017 р. – 961,1 млрд. грн., та за 2018 р. – 1130,8 млрд. грн. При цьому ВВП України за 2016 р. склав 2034,43 млрд. грн., у 2017 р. – 2445,59 млрд.грн., а у 2018 р. дорівнював 3083,41 млрд. грн.

Так, за результатами розрахунків за формулою (1) показник D у 2016 р. склав 136,08, тобто у 2016 р. українцям знадобилося відпрацювати 136 днів від початку року для сплати усіх податків і зборів, і 16 травня 2016 р був так називаним «днем податкової свободи». За аналогічними розрахунками день податкової свободи у 2017 р. припадав на 24 травня, а у 2018 р. – на 14 травня. Даний показник варіюється у датах, причиною цьому слугує комплекс взаємопов'язаних факторів, основними з яких є нестабільність політичної ті економічної ситуації, наявність тіньового сектору економіки, наявність схем ухилення від сплати податків, що спричиняє систематичні зменшення податкових надходжень до бюджету. У порівнянні з іншими країнами показник дня податкової свободи є дещо більшим, і це свідчить про високий рівень податкового навантаження на громадян – адже для того, щоб розрахуватися із державою, їм необхідно відпрацювати майже третину кожного року.

Тому доцільно зробити висновок про необхідність подальшого реформування податкової системи України із метою розробки заходів щодо підвищення відповідальності платників податків, підвищення рівня податкової культури та зменшення податкового навантаження на громадян України задля розвитку усієї держави.

Список використаних джерел

1. Brooks N. Tax Freedom Day. A Flawed, Incoherent and Pernicious Concept, Canadian Centre for Policy and Alternatives, 2005, 27 р.

2. Державна фіскальна служба України: офіційний сайт. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/>.